

Klimaatadaptatie in relatie tot Gezond en Veilig Werken (G&VW)

12 september 2024

I Achtergrond

In februari 2024 is het amendement op ISO-managementsysteemnormen van kracht geworden.

De volgende teksten moeten aan de artikelen 4.1 en 4.2 van de ISO 45001-norm worden toegevoegd:

- 4.1 De organisatie moet vaststellen of klimaatverandering een relevant belangrijk punt (issue) is. (Toevoeging aan het einde van de paragraaf)
- 4.2 **OPMERKING** Relevante belanghebbenden kunnen eisen hebben met betrekking tot klimaatverandering. (Toevoeging van opmerking aan het einde van de paragraaf)

Dit amendement vereist dat organisaties met een managementsysteem op basis van ISO 45001 verplicht zijn om aandacht te besteden aan de mogelijke risico's voor de gezondheid en veiligheid van personeel die zijn verbonden aan klimaatverandering.

In deze notitie wordt een aantal mogelijke G&VW-gerelateerde gevolgen van klimaatverandering weergegeven. Het is geen uitputtend overzicht van mogelijke gevolgen, de genoemde gevolgen geven een idee van de aard van de onderwerpen die kunnen spelen. Organisaties dienen te overwegen of deze en eventuele andere gevolgen van toepassing zijn op de organisatie en daar vervolgens in het managementsysteem op te anticiperen.

Een aantal voorbeelden van mogelijke maatregelen zijn ook in deze notitie opgenomen.

2 Gevolgen van klimaatverandering voor gezond en veilig werken

Klimaatverandering kan gevolgen hebben voor de gezondheid en veiligheid op het werk in verband met bijvoorbeeld:

- Verhoogde omgevingstemperaturen
- Extreem weer
- Verhoogde UV-straling
- Luchtvervuiling
- Door vectoren (zoals muggen) overgedragen ziekten
- Persoonlijke problemen als gevolg van klimaatverandering

Verhoogde omgevingstemperaturen

Door klimaatverandering kan er sprake zijn van een verhoging van de omgevingstemperatuur. Dit kan voor zowel voor werkplekken binnen als buiten verschillende gevolgen hebben:

- Hitte-stress, een verhoogde omgevingstemperatuur kan aandoeningen tot gevolg hebben als hitteberoerte, uitputting, hittekrampen, bewustzijnsverlies en huidaandoeningen;
- Hoge temperaturen kunnen ook de kans op brand verhogen waardoor de veiligheid van personen in gevaar komt;
- Hoge temperaturen kunnen gevolgen hebben voor de werking van industriële installaties en opgeslagen stoffen/materialen.

Extreem weer

Door klimaatverandering ontstaan er vaker extreme weersituaties waarbij hevige neerslag en windstoten gevolgen kunnen hebben voor zowel de veiligheid op werkplekken binnen als buiten.

Gebouwen waarin de werkplekken zich bevinden dienen berekend te zijn op de extreme weersituaties.

Hetzelfde geldt voor de werkomstandigheden in de buitenlucht.

Extreem weer kan ook gevolgen hebben voor transportbewegingen in verband met werk- en woon-werk-verkeer.

Verhoogde UV-straling

Bij werk in de buitenlucht kan een toename van UV-straling gevolgen hebben voor onder andere de huid en ogen.

Luchtvervuiling

Hitte kan leiden tot grotere hoeveelheden pollen en schimmels in de lucht. Dit kan voor zowel werkplekken binnen als buiten gevolgen hebben. Door droogte kan er sprake zijn van meer luchtvervuiling in

verband met bijvoorbeeld opwaaien van stof en zand. Ook kan door klimaatverandering de hoeveelheid

verontreinigende stoffen in de buitenlucht, zoals ozon op leefniveau (O₃), sulfaten, organische en

elementaire koolstof en fijne deeltjes met een diameter kleiner dan 2,5 micron (PM_{2,5}), worden beïnvloed.

Het verhogen van het kooldioxidegehalte (CO₂) bevordert ook de groei van planten die allergenen in de lucht vrijgeven (aeroallergenen).

Door ziektevectoren (zoals muggen) overgedragen ziekten en gerelateerde gevaren

Klimaatverandering kan ertoe leiden dat er een grotere kans is op de overdracht van ziekten. Dit geldt in het bijzonder voor personeel dat buiten werkzaam is.

Persoonlijke problemen als gevolg van klimaatverandering

Klimaatverandering kan invloed hebben op de privéomstandigheden van personeelsleden. Door

bijvoorbeeld hitte kunnen de mogelijkheden om tot rust te komen worden beperkt, deze kunnen vervolgens

leiden tot oververmoeidheid met gevolgen voor het functioneren op de werkplek.

3 Voorbeelden van maatregelen

Technische maatregelen

- Aanpassen van werkprocessen, bijv. het verminderen van de warmteafgifte.
- Het isoleren van gebouwen, machines/processen die warmte genereren (of scheiden van werknemers).
- Het voorzien van duurzame koelsystemen op binnenwerkplekken.
- Het installeren van luifels om schaduw te creëren op werkplekken binnen en buiten.
- Het ter beschikking stellen van voertuigen uitgerust met gesloten cabines met airconditioning (bijvoorbeeld op tractoren, vrachtwagens, laders, kranen).
- Het verstrekken van hef- en hanteringshulpmiddelen om het hanteren van lasten te verminderen.
- Het opzetten van watertappunten op meerdere locaties, gemakkelijk toegankelijk voor alle werknemers.
- Het aanbieden van speciale koelruimtes (binnenruimtes uitgerust met airconditioning).

Organisatorische maatregelen (eventueel verwerkt in een hitteprotocol)

- Het aanpassen van werktijden om de blootstelling aan hoge omgevingstemperaturen, UV-straling of extreem weer te verminderen.
- Planning van werktaken (bijvoorbeeld het plannen van fysiek veeleisende werktaken als het koeler is (vroeg ochtend/late avond).
- Het herzien van werkafspraken (bijvoorbeeld temperatuurafhankelijke pauzetijden, richtlijnen voor thuiswerken).
- Het implementeren van een buddiesysteem (het koppelen van werknemers om voor elkaar te zorgen en onmiddellijk actie te ondernemen bij vroege waarschuwingssignalen van hittestress).
- Het verstrekken van koel drinkwater of isotone dranken.
- Het voorzien van voldoende pauzes in een koele(re) omgeving.
- Het bevorderen van onderwijs en opleiding.

Individuele maatregelen

- Het introduceren van slimme monitoring van de omstandigheden van werknemers, zoals hydratatie (waterverbruik) en lichaamswarmte door het gebruik van slimme PBM's.
- Individuele coaching bijv. het Heat-Shield-waarschuwingssysteem met gepersonaliseerde voorspellingen voor werknemers, advies over hydratatie en hoe de hittebelasting kan worden geminimaliseerd op basis van de individuele kenmerken van de werknemer, de locatie, het type kleding dat wordt gedragen, het niveau van fysieke activiteit en de werkomgeving.
- Het verstrekken van geschikte kleding voor warm weer/UV-straling: lichtgewicht kleding in lichte kleuren (UV-norm 801 of EN 13758 ; hoed/helm met brede rand, zonnebrandcrème.
- Het voorzien van PBM's met koelfunctie (bijv. koelvest, koelmuts).

4 Links

- <https://oshwiki.osha.europa.eu/nl/themes/climate-change-impact-occupational-safety-and-health-osh>

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.

Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001, ISO 50001 en ISO 45001.

Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante milieu- en G&VW-wet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en veilig werken

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 12 september 2024

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of veelevoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.